

[Harald Petersen.]

skal være i den enkelte Amts- eller Storkreds, eller hvor mange Tillægsmandater hvert Omraade skal have. Alt dette vil blive aabenbart gennem ministerielle Bekendtgørelser efter hver almindelig Folketælling. Jeg tror nok, at de fleste vil erkende, at dette dog vistnok er et noget for stærkt og voldsomt Brud med Udviklingen. Med Indførelsen af et saadant System vil selve Valgloven blive det fuldkomne, rene Lotterispil, og her synes jeg, at den højtærede Finansminister paa en smuk og harmonisk Maade træder ind i Billedet. Her er virkelig et oplagt Emne for en valglovs politisk Tipstjeneste, som man kunde tjene meget paa. Det eventuelle Provenu burde dog ikke, som efter det oprindelige Forslag, gaa til Idrætten, men vel lægges hen til mere sociale og humane Formaal som f. Eks. den stærkt udviklede Aandssvageforsorg her i Landet.

Den matematiske og mekaniske Formel, hvorefter Fordelingen af Mandaterne skal ske paa Omraader og paa Amts- og Storkredse, er Vælgertallet plus Befolkningstallet plus 25 Gange Arealet i Kvadratkilometer. Det ser jo meget videnskabeligt ud, og man fulgte et tilsvarende Princip allerede i 1915, dog, som det ogsaa er sagt af den forrige Ordfører, med en lavere Arealfaktor. Jeg gad i Grunden vide, hvordan man i 1915 kom til Areal faktoren 10. Mon ikke det skulde være sket paa den Maade, at man har haft Regnestykkets Slutresultat færdigt først, og at man derefter har givet sig til at regne baglæns for at finde et Udtryk for denne Arealfaktor, der teoretisk skulde tilgodeses de tyndt befolkede Egenes Interesser med Hensyn til Repræsentation. Nu ophøjer man altsaa denne tilfældige Beregning til at være den højeste og urokkelige Visdom ved Udarbejdelsen af fremtidige Valglove, og Folketællingen hver 5te Aar indføjes herefter som den Tap, hvorom det hele skal dreje sig. Nu kan det jo tænkes, at denne Folketælling i Stedet for hvert 5te Aar bliver hvert 3die eller 4de eller hvert 7de eller 8de Aar, og hvis der saa kommer et Valg, efter at Folketællingen har fundet Sted, men før Materialet er bearbejdet — og det varer vel nok henimod et Aars Tid —, kan saadan en ny Folketælling jo meget vel danne Baggrund for en Forskydning i denne mekanisk udregnede Mandatfordeling. Her er virkelig et Problem for dem, der dyrker Matematikken og Ligeligheden, for den matematiske og talmæssigt ligelige Retfærdighed, som Regeringen bygger hele sit Forslag paa, er vel ikke til at spøge

med. Skal man saa gøre saadan et Valg om, eller skal man lave en Grundlovsforandring, hvorved det slaas fast, at ingen Regering maa styrtes eller gaa af, før den almindelige nye Folketælling er statistisk bearbejdet? Hvis man ikke gør det, synder man imod Matematikken, og det er vel en Døds synd i denne Forbindelse.

Det eneste menneskeligt forsonende Element i hele denne mekaniske Valglovsreguladetri er faktisk Bornholm, og nu faar jeg desværre at høre af den ærede Ordfører for Socialdemokratiet, at det beror paa en Skønhedsfejl. Jeg synes dog ellers, at Bornholm var et lille Lyspunkt i Tilværelsen, for her har det levende Liv faaet sin eneste Chance i dette Valglovsforslag. Jeg kan vel se af Beregningerne, at i Henhold til de matematiske Kalkuler skulde Bornholm egentlig have siger og skriver $1\frac{1}{4}$ Folketingsmand, men her suspenderer man den største Brøks Metode og tildeler Bornholm 2 Mandater, naturligvis fordi man har givet Færøerne 2 med ca. 15 000 Vælgere, og saa kan man ikke give Bornholm 1 med 30 000 Vælgere.

Alt i alt tror jeg at turde sige, at en saa løssluppen Valglov som den, der her foreligger til Behandling, vil Vælgere her i Landet næppe kunne goutere. Det maa dog vist være et ufravigeligt Minimumskrav, at der er en vis Fasthed i hele Systemet, baade for Omraader og for Amts- og Storkredse, saavel hvad Kredsmandater som hvad Tillægsmandater angaar. Hele Ordningen af dette Problem maa være et Rigsdagsanliggende og kan ikke delegeres til en ministeriel Valglovsautomat.

Fidusen, som jo findes i dette Forslag, er Nedlæggelsen af 12 Kredsmandater, hentet fra Øerne og Jylland, og Forøgelsen af Tillægsmandaternes Antal med 13, samtidig med at man bevarer Tallet af Opstillingskredse, selv der, hvor der ingen Kredsmandater bliver at vælge, medens man meget forsynligt opretter nye Kredse i de Storkredse eller Amtskredse, der faar tildelt flere Kredsmandater. Dette System er i alle Henseender utilfredsstillende, og jeg synes, at den højtærede Minister er kommet alt for let om ved det. Hvis et saadant System virkelig skal gennemføres, er der, set fra den højtærede Ministers Side, kun to logiske Udveje at følge: enten maa der finde en gennemgribende Valgkredsomlægning Sted, saaledes at Opstillingskredsens Tal kommer til at svare til det Antal Kredsmandater, der skal vælges, eller ogsaa maa man fra Ministerens Side ophæve Begrebet Opstillingskredse og gaa over til Indførelse af det rene